

DE STRIJD TEGEN EEN SIMPLISTISCHE VISIE

Hoe ga je om met leerlingen die er IS-sympathieën op nahouden?

Als het onderwerp leeft in de klas, kan het handig zijn goed beslagen ten ijs te komen. Met een uitgebreide tijdbalk, een verklarende woordenlijst en een spoedcursus islam en jihadisme in de appendix, is *IS. De staat van terreur* een geschikt middel. De adviezen voor het bestrijden van IS die Stern en Berger aan het einde formuleren kunnen wellicht ook in de klas als steuntje in de rug dienen. Met de komst van IS betraden we een nieuwe fase in het jihadistisch terrorisme.

De Islamitische Staat in Irak ontstond al in 2006 – op de ruïnes van de lokale tak van Al Qaida. Pas toen in de zomer van 2014 Mosul werd ingenomen, via het web filmpjes van de onthoofding van journalist James Foley werden verspreid en het kalifaat werd uitgeroepen, wist de beweging de ogen van de wereld op zich gericht. Nooit eerder werd bruto geweld door moslims zo openlijk verheerlijkt. Anders dan Al Qaida, die vanuit het verborgene vooral refereerde aan de onderdrukking van de moslim, schetst IS in alle openheid een beeld van een krachtige islamitische heilstaat op aarde, waarvan iedere moslim deel kan uitmaken. De dystopie trekt steeds meer buitenlandse strijders – vanuit Nederland zijn er zo'n 200 'strijders' vertrokken naar het gebied in Syrië –, maar ook vaklieden die vorm willen geven aan de nieuwe burgermaatschappij. Ook in andere delen van de wereld scharen zich steeds meer terroristische organisaties onder de IS-vlag, en vormen zo een 'archipel van pro-

IS

STAAT VAN TERREUR

JESSICA STERN
en J.M. BERGER

IS. STAAT VAN TERREUR. Jessica Stern en J.M. Berger (De Bezige Bij, Amsterdam 2015), 224 blz., € 22,90

vincies'. We maken, volgens Stern en Berger, 'de dagenraad van het tijdperk van de geografisch gespreide oorlogvoering' mee. Het belangrijkste front waar strijd wordt geleverd, zo stelt IS zelf, zijn de media. De expliciete bruutheid die haar handelsmerk is geworden, dient twee doelen: het afschrikken van de vijand op het slagveld – de Iraakse troepen die Mosul en Tikrit verdedigden, zouden massaal op de vlucht zijn geslagen na het zien van de massale executie van krijgsgevangenen – en het rekruteren van buitenlandse strijders, ofwel boze, onaangepaste jongeren die vatbaar zijn voor het vooruitzicht van heldendom. De beelden proberen een irrationele reactie uit te lokken bij vriend en vijand. Stern en Berger stellen dat het leger van IS geen existentiële bedreiging vormt voor welk westers land dan ook, maar we blijken

vatbaar voor de psychologische oorlogvoering. Grootschalig militair ingrijpen is daarvoor geen oplossing. Bovendien kunnen we uit de invasie in Afghanistan en Irak leren dat de jihadbeweging daardoor enkel versplintert en op andere plaatsen de kop opsteekt. Beter is het daarom om de strijd in de media aan te gaan. Niet door afschuw te laten blijken over het onmenselijke geweld – dat speelt IS juist in de kaart. Wel door een waarheidsgetrouwer, complexer beeld van de werkelijkheid te bieden dan de simplistische visie waarmee IS zijn publiek verleidt. Door te differentiëren tussen moslims en hun interpretaties van de Koran. Door de claim dat het kalifaat het einde der tijden inluidt te relativeren. Een lastige taak voor de geschiedenisdocent...

Tom van Moll